

Raport de analizare a EIA

Raportul de fașăa fost elaborat în urma parcurgerii documentașiei **Raportul la Studiul Asupra Impactului de Mediu**, depus de Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) la Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, în vederea obșinerii acordului de mediu pentru proiectul Roșia Montană.

În urmă analizării aspectelor sociale, economice și de mediu referitoare la comunitate recomandăm ministerului **să nu elibereze acordul de mediu** pentru proiectul propus de RMGC, în baza aspectelor metodologice și de fond care vor fi detaliate de-a lungul analizei noastre.

Din punctul de vedere al metodologiei dorim să atragem atenșia asupra faptului că

- O parte din datele statistice prezentate sunt false, nu au precizată sursa sau sunt preluate greșit din anuarele statistice
- O parte din datele statistice sunt prezentate trunchiat, cu multe generalizări și extrapolări care constituie greșeli din punctul de vedere metodologic
- O parte din datele statistice sunt interpretate greșit și tendenșios
- Terminologia folosită nu este unitară pe parcursul studiului creând mari confuzii

Greșelile de ordin metodologic duc la concluzii false ce nu pot fi luate în considerare în analiza obiectivă a impactului produs de proiectul RMGC. Raportul de fașă cuprinde atât comentarii de ordin metodologic cât și comentarii de fond referitoare la documentașia analizată.

Falsitatea informașilor prezentate și interpretarea tendenșioasă a datelor despre populașie ne face să punem la îndoială toate datele prezentate până acum de RMGC în cadrul raportului EIA.

1. Situașia inișială a comunitășii

Raportul de fașă se referă la studiul condișilor inișiale de viașale comunitășii care va fi afectată de proiectul RMGC. În lipsa unui studiu inișial de sine stător al stării comunitășii, în elaborarea comentariului de fașă au fost luate în considerare următoarele documente: *Studiul de condișii inișiale asupra patrimoniului cultural, Condișii de referinșă pentru sșnștate, Subcapitolul 4.8 Mediul social și economic din categoria Impactul potenșial, Subcapitolul 4.9 Condișii culturale și etnice, patrimoniul cultural din categoria Impactul potenșial, Plan de management al patrimoniului cultural, Plan de dezvoltare durabilă a comunitășii.*

1.1. Definirea comunitășii

Definirea comunitășii și a cadrului în care aceasta trăiește sunt prezentate de-a lungul a mai multor capitole din studiul EIA, pentru a scoate în evidenșă modul în care comunitatea are nevoie de proiectul RMGC ca singură solușie de supravieșuire. Parametrii după care se face evaluarea mediului social și economic sunt următorii: parametrii sociali, parametrii economici și parametrii de mediu.

Definirea comunitășii din *Planul de dezvoltare durabilă al comunitășii* se referă la totalitatea populașiei care trăiește în zona de impact direct a proiectului RMGC, dar și în orașele Abrud și Cămpeni, datorită puternicelor legături socio-economice și geografice care

există. Astfel o analiză a situației inițiale a comunității nu poate fi realizată fără a lua în considerare orașele Abrud și Câmpeni din punct de vedere social și economic. Acest aspect modifică drastic concluziile capitolelor care cuprind date privind condiția inițială a comunității. Pentru o clarificare a terminologiei, în cadrul analizei de față, ne vom referi cu termenul de „comunitatea Roșia Montană” la categoria de populație care trăiește în limitele administrative ale comunei Roșia Montană și cu termenul de „comunitate” la totalitatea populației din comunele Roșia Montană și orașele Abrud și Câmpeni.

Pornim în analiza noastră de la concluziile prezentare în capitolul **Definirea comunității** din cadrul **Planului de dezvoltare durabilă al comunității**¹. Pe parcursul analizei vom face trimitere și la alte capitole sau subcapitole referitoare la analiza comunității.

Cele mai multe referiri la situația comunității doresc să scoată în evidență faptul că Roșia Montană este o zonă monoindustrială, izolată, cu populație îmbătrânită, cu mari probleme de mediu, cu un nivel de trai mult sub medie, o zonă în care nu este posibilă alternativa de dezvoltare față de proiectului RMGC. Fără a încerca o idealizare a comunității din Roșia Montană sau a celei din Abrud și Câmpeni, considerăm că datele prezentate în raportul EIA sunt false și tendințoase și aduc prejudicii mari de imagine comunităților citate.

În cele de urmează vom analiza concret datele existente în cadrul Raportului EIA pentru a demonstra acest lucru.

1.2. Caracteristici sociale

Menționăm de la bun început că deși comunitatea este definită și prin prisma populației din Abrud și Câmpeni, concluziile prezentate se referă numai la populația Roșiei Montane, ceea ce reprezintă din start o contradicție între datele utilizate și terminologia folosită.

1.2.1 „Populația de afla în declin demografic, grupul de vârstă predominant fiind constituit din femei în vârstă adesea văduve”.²

Îmbătrânirea populației nu este o caracteristică specifică a Roșiei Montane, ci reprezintă o caracteristică generală a populației din mediul rural și nu numai. Conform Recensământului Populației și al Locuințelor 2002, schimbările în structura populației pe vârste evidențiază accentuarea procesului de îmbătrânire demografică prin reducerea numărului persoanelor tinere (cele sub 15 ani), concomitent cu creșterea populației vârstnice (de 60 de ani și peste). Efectele pe care procesul de îmbătrânire le are, atât asupra desfășurării vieții economice și sociale, cât și asupra perspectivelor evoluției demografice sunt evidențiate și prin raportul de dependență, raportul dintre tineri / vârstnici și adulți (de 15-59 ani). Astfel, numărul tinerilor care reveneau la 1000 de persoane adulte a scăzut în perioada 1992 - 2002 de la 373 la 279, iar cel al vârstnicilor a crescut de la 269 la 307. În 2002, la nivelul țării, numărul vârstnicilor era mai mare decât cel al tinerilor, *indicele de îmbătrânire*, ce reprezintă numărul de vârstnici la 1000 de tineri, fiind în 2002 de 1098 persoane, față de 722 în 1992³.

Astfel, considerăm ca îmbătrânirea populației reprezintă o realitate a României, care trebuie luat în calcul, evaluată și cuantificată la nivelul implicațiilor acesteia asupra dezvoltării economice. Mai mult, aceasta prefigurează într-o perspectivă mai largă, un nou

¹ Planul de dezvoltare durabilă a comunității, Capitolul 5: Definirea Comunității, pag. 43

² idem

³ Ivan-Ungureanu, Clementina - Recensământului Populației și al Locuințelor 2002, Populație - Structură demografică, Cuvânt înainte, pag 5-6

model de structură economică și demografică. Îmbătrânirea populației nu este o caracteristică negativă a unei anumite zone, în cazul nostru România Montană și nu poate fi folosită din punct de vedere moral, dar și economic și social la justificare unui tip de structură economică care exclude din start categoria vârstnicilor și care dă o conotație negativă unui proces real al României de astăzi, respectiv creșterea indicelui de îmbătrânire.

Referitor la ponderea femeilor vârstice în comunitate, la nivel general putem spune că în România populația de sex feminin continuă să fie predominantă (50,8 % din total populație în 1992 și 51,3% în 2002). Femeile sunt mai numeroase decât bărbații începând cu grupa de vârstă 40-44 de ani. Astfel, o realitate concretă a României este transformată în concluzie negativă în privința populației României Montane.

Alte date referitoare la diferențierea populației după sex și vârstă puse la dispoziție în cadrul studiului sunt fals interpretate. Figura 4.3. Piramida vârstelor în România Montană arată proporția femeilor și a bărbaților pe categorii de vârstă. Concluzia figurii „*Cele mai mari grupuri demografice sunt vâduvele bătrâne și bărbații cștorii*” nu reflectă figura și este aberantă, deoarece grupului bărbaților cștorii le corespunde, evident, un grup al femeilor cștorite, excluse din start din categoria „*cele mai mari grupuri demografice*”. Analizând mai îndeaproape figura 4.3 constatăm că femeile vârstnice nu reprezintă cea mai mare categorie demografică, ba mai mult, diferența numerică care există între femeile și bărbații din categoriile de vârstă 60-69, 50-59 și 40-49 nu este foarte mare. Totodată, categoria femeii 70-79 și femeii peste 80 nu depășește nici pe departe categoria bărbații 20-29.

Se observă, totodată, că populația masculină este mai importantă decât cea feminină pentru segmentul de vârstă 15-50 de ani. De la 50 de ani în sus femeile sunt majoritare. Această răsturnare de reprezentare a sexelor se poate explica prin decesele premature provocate de infecțiile pulmonare, consecințele unor accidente de muncă care au atins bărbații ce au lucrat în mină. Având în vedere acest fapt, dar și disponibilizările din minerit, putem spune că situația demografică la România Montană se va schimba, predicția fiind o reechilibrare a categoriilor de populație în urma scăderii mortalității bărbaților datorate mineritului.

În ceea ce privește dinamica comunității, prezentată în figura 4.2⁵, se observă ușor că diferența dintre femeii și bărbați este mult mai evidentă în localitățile Abrud și Câmpeni decât în România Montană, ceea ce dovedește că populația din România Montană este mult mai echilibrată din perspective distribuției pe sexe.

Datele greșite continuă și în cadrul comentariilor figurii 4.4. „*Distribuția pe sexe a capilor de gospodărie este de 25% femei și 75% bărbați*” se precizează într-o primă fază următoarea propoziție stipulând însă că „...*proporția capilor de gospodărie bărbați este puțin peste 80%*”⁶. Greșelile aritmetice nu ne mai miră în contextul în care în **Tabelul 2-1 Studii ale situației socio-economice inițiale** se precizează că au fost luate interviuri „*cu 456 de capi de gospodărie care ar putea fi mutate sau strămutate, 331 capi de gospodărie din Abrud și 317 din comuna România Montană*”⁷

⁴ Cap. 4.8 Mediul social și economic, secțiunea 4: Prezentarea generală a condițiilor socio-economice inițiale, pag. 21

⁵ Cap. 4.8 Mediul social și economic, secțiunea 4: Prezentarea generală a condițiilor socio-economice inițiale, pag. 20

⁶ Idem 4

⁷ Subcapitolul 4.8 Mediul social și economic, secțiunea 2: metode de evaluare și predicție a impactului asupra mediului social și economic, pag. 13-14

Deși nu există date relevante în acest sens, se afirmă că, „Având în vedere că RMGC a achiziționat deja 42% din proprietățile afectate, structura socială a zonei afectate a fost irevocabil modificată”.⁸ Dacă această afirmație ar fi adevărată ar însemna că RMGC se face responsabil direct de toate aspectele considerate de către companie ca fiind negative care caracterizează comunitatea în acest moment. Concluzie care s-ar desprinde ar fi că prezența companiei nu a fost și nu este de bun augur în zonă.

1.2.2 „Grupul masculin cel mai numeros este constituit din bărbați căsătoriți implicați în minerit”⁹

Nu există niciunde în raport date clare referitoare la procentul bărbaților căsătoriți implicați în minerit.

Mai mult, **Figura 5.8 Roșia Montană - structura locurilor de muncă**¹⁰ arată o creștere a numărului locurilor de muncă în sectorul minier în anul 2004, aspect fals, având în vedere disponibilizările din zonă în sectorul minier. Angajările făcute de RMGC în 2004 nu sunt în minerit, ci în alte domenii, deci nu pot fi încadrate la categoria „bărbați căsătoriți care lucrează în minerit”. Angajările RMGC în alte domenii decât cel minier demonstrează că există potențial în zonă pentru dezvoltarea activităților alternative mineritului. Totodată **Graficul 5.9 al Locurilor de muncă în Câmpeni**¹¹ arată că zona nu este dependentă de minerit și se poate dezvolta și fără aportul acestui sector.

1.2.3 „Declinul demografic se datorează ratei scăzute a natalității, disponibilizărilor masive de personal din industria minieră, care a dus la migrații în afara zonei (migrația tinerilor în căutarea de oportunități mai bune)”¹²

Conform datelor furnizate de ultimele două recensăminte, perioada 1992-2002 s-a caracterizat prin **reducerea numărului populației**, aceasta înregistrând o scădere de 1,1 milioane persoane, declin demografic care s-a produs într-un ritm mediu anual de - 0,5%. Reducerea populației în perioada analizată a fost influențată de micșorarea accentuată a natalității și de soldul negativ al migrației externe.¹³

Astfel, declinul demografic este o realitate a timpului în care trăim. Referitor la migrația tinerilor din cauza disponibilizării în minerit, nu există date în cadrul raportului EIA care să dovedească acest lucru. Mai mult, migrația tinerilor la oraș va continua, chiar și pe fondul reluării eventuale a lucrărilor miniere; acest fapt ține de dorința tinerilor de a urma o educație superioară și de a căuta noi oportunități și nu este legat în nici un fel de minerit.

Referitor la raportul dintre populația activă și populația inactivă dorim să scoatem în evidență faptul că, din totalul populației României, de 21.681 mii locuitori, înregistrați la recensământul din martie 2002, un număr de 8.851,8 mii persoane reprezentau populația

⁸ Plan de dezvoltare durabilă al comunității, Cap. 4.1 Impactul direct, pag. 37

⁹ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definirea comunității, pag. 43

¹⁰ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definirea comunității, pag. 58

¹¹ Idem 10

¹² Idem 9

¹³ Ivan-Ungureanu, Clementina - Recensământului Populației și al Locuințelor 2002, Vol I Populație- Structură demografică, Cuvânt înainte, pag 5-6

activa ții – respectiv 40,8% din total, în timp ce 12.829,1 mii persoane (adică 59,2%) erau inactive din punct de vedere economic.¹⁴ Astfel procentul de 39% populație activă și 61% populație inactivă din România Montană¹⁵ este foarte apropiat de procentul pe 40% populație activă și 60% populație inactivă pe țară, ceea ce demonstrează faptul că România Montană se încadrează în limitele normalității.

1.2.4 „Locurile de muncă sunt predominant dependente de sectorul minier”¹⁶

Locurile de muncă din România Montană și Abrud au fost predominant în minerit datorită oportunităților care au existat în acest domeniu. Pe fondul schimbărilor socio-economice și demografice statisticile demonstrează că populația are caracterul de a se adapta la noile condiții și de a face față disponibilizărilor din sectorul minier. A se vedea pentru conformitate **Figura 5.8. Structura și tendințele de muncă în România Montană, dinamica populației și a locurilor de muncă în România Montană** și comentariul „În ciuda declinului demografic, procentul de populație cuprinsă în câmpul muncii a crescut”,¹⁷ ceea ce demonstrează independența populației de minerit. Tot în acest sens citim exemplul pozitiv al localității Câmpeni unde „...sursa mai diversificată de locuri de muncă și lipsa de dependență de un sector industrial unic (mono-industrie) constituie un factor important care determină dezvoltarea economică și socială”¹⁸

1.2.5 „În România Montană omajul în raport cu populația este în scădere datorită prezenței firmei RMGC.”¹⁹

După cum am arătat deja, firma RMGC a demonstrat că există capacitate de calificare și recalificare a forței de muncă din zonă și în alte domenii decât cel minier, tocmai prin angajările sezoniere sau permanente în alte domenii. Prezența firmei RMGC în zonă a determinat stoparea începerii altor activități economice sau agricole care ar fi putut crea noi locuri de muncă. Planul de Urbanism General (PUG), propus de către RMGC și aprobat prin hotărârea de consiliu local nr. 45/19.07.2002, stipulează că o mare parte din România Montană este zonă industrială, unde nu se pot desfășura alte activități legale decât cele de minerit. Declarația primită de vest a comunei ca zona mono-industrială afectează enorm comuna căci ea generează mari schimbări. PUG și PUZ multiplică suprafața industrială a comunei România Montană de circa 9 ori. Zona care a fost declarată zonă industrială are o suprafață de 1614 ha. Cea mai mare parte a zonei industriale se află în România Montană, iar o parte a ei în Abrud. Înainte de 2000, zona industrială avea o suprafață de 180 ha din care 26,8 ha de carieră. Din cele 1614 ha de suprafață declarate zonă mono-industrială, 1089 ha (67,5%) sunt proprietăți private. Schimbarea în zonă industrială afectează 47% din populația din România Montană și 838 de gospodării. Acest aspect, puțin cunoscut publicului larg, este deosebit de important în analiza situației dezvoltării la România Montană. Deși există și alte preocupări ale populației în sectorul economic, în agricultura, turism etc, acestea nu pot fi demonstrate deoarece nu se desfășoară legal. Astfel, prezența în zonă a RMGC a fost negativă, nu pozitivă de-a lungul timpului.

¹⁴ Ivan-Ungureanu, Clementina - Recensământul Populației și al Locuințelor 2002, Volum II - Populație Structura Social – Economica, Cuvânt înainte, pag 5-6

¹⁵ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definirea comunității, Tabelul 5-6, pag. 57

¹⁶ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definirea comunității, pag. 43

¹⁷ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definirea comunității, pag. 58

¹⁸ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definirea comunității, pag. 59

¹⁹ Idem 16

1.2.6 Frecvențarea instituțiilor de învățământ este în declin la nivel regional, ceea ce reflectă dinamica populației²⁰

Declinul populației la nivel regional este o stare de fapt, care reflectă într-adevăr dinamica populației, dar nu diferințiază cu nimic România Montană de alte zone. Numărul copiilor este implicit cel al cadrelor didactice angajate (care sunt normate în funcție de numărul de școlari) a scăzut, fapt perfect adevărat la nivelul întregii țări, în zonele rurale în special.

1.2.7 „Cu câteva excepții, riscurile privitor (sic!) la sănătatea populației în România Montană sunt semnificativ mai mari decât în restul regiunii.”²¹

Conform datelor prezentate în **Condițiile de referință pentru sănătate, Cap. 3. 2 Prevalența unor boli semnificative în localitatea România Montană comparativ cu județele Alba și România**,²² prelevanța următoarelor boli calculată la 100.000 de locuitori este mai mare decât media pe țară și/sau pe județe cardiopatie ischemică, boli hipertensive, boli cerebrovasculare și boli pulmonare cronice. Bolile care afectează locuitorii României Montane în procente mai mici decât media sunt: diabet zaharat, anemii, ulcer gastric și duodenal, ciroza și malformațiile cardiovasculare. Totodată se observă că în cazul acestor boli incidența lor este mult sub media județeană și națională. Din cele 9 boli prezentate, 4 afectează populația din România Montană peste medie, iar 5 sub medie. Astfel, afirmația referitoare la riscul privind sănătatea populației nu se justifică.

Totodată ni se atrage atenția că „Situația este mult mai gravă pentru populația care nu are asigurare medicală, cum ar fi populația inactivă”²³. Afirmația este falsă în măsura în care doar o parte din populația inactivă nu beneficiază de asigurare medicală. Prin prisma apartenenței lor la o categorie inactivă economică, elevii, studenții, pensionarii au asigurarea de sănătate plătită de către stat. Stigmatizarea repetată a populației pensionare este prezentă în raport prin afirmații ca: „Un număr mare de populație pensionară reduce mărimea forței de muncă disponibile pentru activități economice și totodată reprezintă categoria care trebuie susținută de populația activă”²⁴. Categoria pensionarilor nu poate reduce mărimea forței de muncă disponibile, având în vedere că nu face parte din ea. Viziunea conform căreia pensionarii sunt susținuți de populația activă este fals interpretată. Prin prisma contribuției lor la fondul de pensii de-a lungul perioadei de timp când făceau parte din populația activă, pensionarii își asigură singuri perioada de inactivitate economică; pensionarii fac parte dintr-un circuit social a cărui funcționalitate nu poate fi contestată atât de simplist. Astfel, afirmația de mai sus reprezintă o dovadă clară a neînțelegerii sau negării unui întreg sistem socio-economic. Vârșnicii reprezintă o categorie socială importantă care își aduce aportul într-un mod specific la dezvoltarea comunității și care ar trebui valorificat și nu stigmatizat.

1.2.8 Percepția și așteptările localnicilor

Subiectul foarte important al percepției și așteptărilor localnicilor privitor la proiectul RMGC este tratat superficial, iar trimiterile făcute la surse nu sunt reale. „În vederea evaluării percepției și așteptărilor localnicilor, în luna noiembrie 2002 o organizație

²⁰ Idem 16

²¹ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definirea comunității, pag. 43

²² Pag. 19-23

²³ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definirea comunității, pag. 73

²⁴ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definirea comunității, pag. 58

independent (ICCV) a organizat discuții în cadrul grupurilor de interes în Roșia Montană”²⁵. Trimiterea se face prin nota de subsol numărul 34 la „pag. 50Page:74” (sic!), în contextul în care pagina 50 a studiului de fașă nu conține nici o informație, iar pagina 74 este chiar cea de fașă. Astfel este imposibilă verificarea datelor pe baza cărora se face împărțirea comunității în: „1. Persoane care sunt de acord cu proiectul minier Roșia Montană 2. Persoane care sunt împotriva Proiectului minier Roșia Montană”. Împărțirea este simplistă și nerealistă deoarece părțile despre proiect în comunitate sunt mult mai diverse decât pro sau contra. Totodată informația conform căreia percepția pozitivă privind proiectul aparține categoriilor: tineri, oameni de afaceri, persoane calificate, rromi și percepția negativă a categoriilor: persoane în vârstă, persoane calificate, femei este complet falsă și nu poate fi susținută pe baza unor date concrete.

1.2. 9 Concluzii referitoare la caracteristicile sociale

Nici una dintre definițiile caracteristicilor sociale prezentate în raportul EIA nu reflectă o stare defavorabilă comunității din Roșia Montană. Prezentarea populației din Roșia Montană ca fiind o excepție de la regulă prin îmbătrânirea populației, procentul populației inactive, procentul femeilor vădite etc. nu este susținut prin date reale și concrete și aduce un prejudiciu imaginii comunității din Roșia Montană.

Dacă luăm în calcul și comunitatea din Abrud și Cămpeni, toate concluziile prezentate ca fiind definitorii pentru comunitate sunt false.

1.3 Caracteristici economice

1.3.1 „Infrastructura incluzând clădirile, transportul și utilitățile sunt într-o stare foarte proastă; Sectoarele de informatică și telecomunicații nu sunt bine instituite, deși se află într-un proces de îmbunătățire.”²⁶

„Condițiile actuale de locuit din comunitate sunt cu mult sub standardele UE”, se specifică la începutul capitolului 4.6.1.2. **Locuințe – condiții de trai**²⁷. Figura 4.14 arată dezvoltarea serviciilor de bază, precum apa potabilă, canalizare și epurare, electricitate. Datele, reluate și în Capitolul 5 Definierea comunității din Planul de dezvoltare durabilă a comunității arată că majoritatea locuințelor dispun de electricitate și sistem de încălzire pe lemne. Sistemul de încălzire cu lemne este folosit atât în Roșia Montană cât și în Abrud și Cămpeni în proporții aproximativ egale, ceea ce demonstrează că nu sârăcia stă la baza încălzirii cu lemne, ci faptul că acest mod este mai rentabil pentru populația din zonă. Peste 20% dintre locuitorii din Roșia Montană declară că au WC în casă, în condițiile în care media pe țară este de 12%²⁸. Aproximativ 90% din locuințele din mediul rural nu sunt racordate la rețeaua de canalizare, media în Roșia Montană și Abrud fiind apropiată acestei limite.²⁹ Situația din Roșia Montană nu este cu nimic diferită de situația generală a spațiului rural din România din perspectiva nivelului de trai, ba mai mult la unele categorii, media dotării cu infrastructură din Roșia Montană o depășește pe cea pe țară.

²⁵ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definierea comunității, pag. 74

²⁶ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definierea comunității, pag. 43

²⁷ Cap. 4.8. Mediul social și economic la Roșia Montană, Secțiunea 4: Prezentarea generală a condițiilor socio-economice inițiale, pag. 33

²⁸ FSD-Eurobarometrul rural 2005

²⁹ Idem 28

Având în vedere aceste aspecte, putem concluziona că Roșia Montană nu este o localitate diferită prin nivelul de sărăcie sau al condițiilor de trai.

În capitolul **5.9. Infrastructură**³⁰, nu se precizează dacă analizarea infrastructurii se face la nivelul localității Roșia Montană, a județului Alba sau a comunității (Roșia Montană, Abrud, Câmpeni), existând afirmații contradictorii. În cadrul subcapitolului 5.9.2. se precizează că „Nu există un sistem public de colectare a deșeurilor menajere sau provenite din activitățile casnice”. Afirmația este falsă deoarece acest sistem există și este în curs de dezvoltare prin intermediul Serviciilor Comunale Gospodărești. Totodată Consiliul Local Abrud a atras suma de 589.181 Euro în cadrul programului PHARE 2003 – Coeziune Economică și Socială, Schema de Investiții pentru proiectul *Sistem de colectare selectivă și amenajare stație transfer în zona turistică Abrud, Roșia Montană, Bucium, Ciuruleasa* care urmează să fie implementat.

1.3.2 „Sectorul minier este esențial pentru economia localităților Roșia Montană și Abrud, având o importanță mai mică pentru orașul Câmpeni”³¹

După cum am arătat mai sus, sectorul minier este important, dar nu esențial pentru dezvoltarea durabilă a zonei. Mineritul a creat de-a lungul timpului un sistem de obiecte și valori care pot fi foarte bine valorificate la nivel turistic.

1.3.3 „RMGC exercită un impact distinct și important asupra regiunii, achizițiile făcute pe plan local ajungând la 124, 4 miliarde lei în anul 2004.”³²

Activitățile RMGC înainte de acordarea permiselor necesare începerii proiectului nu sunt în domeniul mineritului și nu au ca scop dezvoltarea zonei. Atragem atenția că RMCG este o companie privată cu un interes specific în zonă, care nu va continua să investească în zonă în momentul în care aprobările cerute nu îi vor fi acordate.

Totodată, prezența RMGC a dus la stoparea oricărui altor investiții (din cauza modificării PUG). Din această cauză considerăm că prezența RMGC în zonă nu este de bun augur, necontribuind în mod constructiv la dezvoltarea zonei.

1.3.4 „Condițiile de agricultură sunt necorespunzătoare pentru culturi și livezi datorită terenului (prea abrupt) și a altitudinii (prea mari).”³³

Agricultura la Roșia Montană este practică atât la nivelul completării veniturilor realizate în gospodărie, cât și la nivelul fermelor. Există două cauze importante pentru lipsa veniturilor generate de agricultură din statisticile județene și locale:

- a. Planul General de Urbanism nu permite legalizarea acestor activități
- b. Fenomenul dublei activități nu a fost niciodată îndeajung de bine cercetat și reflectat în studii.

³⁰ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definierea comunității, pag. 79

³¹ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definierea comunității, pag. 43

³² Idem 31

³³ Idem 31

Având în vedere că nu există date reale referitoare la agricultură, afirmațiile conform cărora localnicii nu o practică decât la nivel de subsistență sunt false. Există la Roșia Montan intenții de a organiza ferme de porci, un sistem de colectare al laptelui, o mini fabrică de prelucrare a produselor lactate, grupuri de producători etc. Toate acestea constituie alternative viabile ce nu au putut fi implementate din cauza necondordanței cu PUG-ul modificat în 2002. Din cauza condițiilor geomorfologice și a stilului de viață tradițional produsele agricole valorificate pot fi clasificate ca produse organice, a căror cerință este din ce în ce mai mare pe piața românească și pe cea europeană. Astfel, nu agricultura industrială ci cea organică și dinamică reprezintă o alternativă viabilă în zonă. Conform raportului EIA, solul din Roșia Montană nu este poluat cu metale grele. Coroborând cu faptul că localnicii nu au folosit niciodată substanțe chimice pentru a fertiliza solul, succesul agriculturii organice la Roșia Montană este asigurat.

1.3.5 „Pădurile sunt adesea tăiate înainte să ajungă la maturitate pentru a satisface nevoile de încălzire (99% din gospodăriile) și gătit (60% din gospodăriile), ceea ce produce daune și impact negativ asupra mediului.”³⁴

Nu se face niciun fel de referință în studiile condițiilor inițiale ale comunității referire la ilegalitățile constatate în domeniul tăierii pădurilor. Având în vedere acest aspect, considerăm că afirmația de mai sus reprezintă o judecată de valoare falsă determinată de faptul că majoritatea locuitorilor folosesc combustibil lemnos. De altfel, impactul defrișării totale a zonei în vederea decopertării propuse de RMGC este, evident, mult mai dăunător mediului decât tăierile actuale, care, repetăm nu s-a demonstrat că se realizează în neconformitate cu legislația în vigoare. În cazul în care astfel de tăieri au fost descoperite, cu siguranță au fost sancționate prompt de către organele abilitate. Nici o statistică și nici o trimitere la alte surse în acest sens nu ni se oferă pentru a verifica afirmația tăierii ilegale a pădurilor.

1.3.6 „Turismul la Roșia Montană este la un nivel neglijabil și lipsit de orice investiții, iar turismul regional se situează de asemenea la nivel redus.”³⁵

Informațiile despre turism prezentate în diferitele capitole ale EIA sunt trunchiate și contradictorii. În contradicție cu afirmația prezentată mai sus, în **Planul de management al patrimoniului cultural, cap. 2.3.4.3. Turism**³⁶, se stipulează clar că „În condițiile falimentului treptat al industriei miniere din Munții Apuseni, în absența unor investiții adecvate, posibilitatea dezvoltării turismului în zonă este o opțiune de viitor semnificativă”. Totuși în **Planul de dezvoltare durabilă al comunității, cap 7. Investiții în Roșia Montană**³⁷, se stipulează că „În esență, cererea turistică în special într-un sat izolat precum Roșia Montană este neglijabilă. Acest lucru este susținut de statistici și studii, după cum se prezintă în subcapitolul 5.3. Turism.” Având în vedere că nu există un capitol 5.3. Turism în acest studiu (capitolul 5.3 fiind Factori interesați, pag. 47.) ne permitem să contestăm corectitudinea generală a informațiilor prezentate, dar și să aducem în atenție o parte din statisticile și studiile realizate pe turism în zonă. Mai mult, **figurilor 5.16, 5.17**³⁸ nu li se precizează sursa, cum de altfel nici o sursă oficială nu este citată în cadrul acestui subcapitol

³⁴ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definierea comunității, pag. 43

³⁵ Idem 34

³⁶ Pag. 46

³⁷ Pag. 88

³⁸ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definierea comunității, pag 67

Turismul este un domeniu în expansiune în Munții Apuseni și la Roșia Montană și o prioritate pentru dezvoltarea economică națională. Studiile realizate recent (**Model de dezvoltare turistică a zonei miniere Zlatna-Bucium-Roșia Montană-Baia de Arie în perspectiva dezvoltării durabile ca alternativă a activităților monoindustriale extractive în declin**, realizat de Institutul de Cercetare Dezvoltare în Turism, mai 2006) demonstrează că turismul reprezintă o alternativă viabilă și la nivelul cost-beneficii în zonă.

Deși numărul de turiști este mare, la Roșia Montană PUG-ul nu permite legalizarea pensiunilor turistice sau a hotelurilor. **Conform Institutul de Cercetare în Turism numărul total de turiști care au vizitat zona în 2004 este de 9.828, dintre care 8.354 români și 1.474 străini, iar numărul de înoptări este de 20.638.** Aceste date sunt valabile pentru zona Zlatna – Bucium - Roșia Montană – Abrud – Cămpeni - Baia de Arie și nu cuantifică turiștii neînregistrați și nopțile de înoptare în afara pensiunilor sau hotelurilor acreditate. Estimarea Asociației Alburnus Maior este de 15.000 de turiști anual.

Având în vedere contradicția dintre numărul de turiști estimat de Asociația Alburnus Maior și numărul de turiști estimat de RMGC dorim să facem următoarele observații. Determinarea numărului de turiști a fost făcută în urma unor discuții cu curatorul Muzeului Mineritului care a estimat un număr de 55 de turiști ce vizitează muzeul pe lunile de vară³⁹. Informația este contrastantă deoarece în **Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, Cap. 1.5.9. Turismul existent** se precizează referitor la Muzeul Mineritului faptul că „pentru a vizita această colecție locală, trebuie făcute o serie de aranjamente în avans, așa încât să poată fi asigurat ghidajul, de vreme ce nu există un program public de vizitare și nici un curator al acestei colecții muzeale.” Pe baza acestor contradicții ne permitem să punem sub semnul întrebării estimarea efectuată de ghidul/curatorul muzeului. Totodată afirmația acestuia din urmă conform căreia nu se percepe taxă de intrare, însă turiștii sunt invitați să lase o donație⁴⁰ este falsă. Nu există un fond de donații al muzeului, iar turiștii plătesc o taxă între 5 și 100 de RON, turiștii străini, respectiv 3 și 5 RON, turiștii români. Pentru bilete nu se taie nici un fel de chitanță. Toți banii strânși revin ghidul/curatorul muzeului. Teama de a nu fi tras la răspundere pentru evaziune fiscală poate determina subiectivitatea ghidul/curatorul în estimarea numărului de turiști care vizitează muzeul. **Astfel, cerem verificarea datelor pe teren și monitorizarea independentă a numărului de turiști din Roșia Montană, pentru a putea estima corect numărul de turiști prezenți la Roșia Montană în timpul anului.**

Proiectul „Drumul aurului” la care se face referire în **Planul de dezvoltare durabilă al comunității**,⁴¹ reprezintă mai mult decât o inițiativă de drumeție. În cadrul proiectului localnicii beneficiază de consultanță gratuită în inițierea de afaceri în turism, lucru imposibil deocamdata din cauza PUG, dar care în timp va fi remediat. Totodată un număr de 3 panouri informative au fost plasate în zonă, 5000 de broșuri de promovare a zonei au fost editate, site-ul www.drumulaurului.ro este disponibil on-line; proiectul continuă în aceleași coordonate în zona Bucium prin amplasarea de panouri turistice, seminarii de consultanță cu localnicii, editarea de broșuri turistice și a ghidului de înființare a unei pensiuni turistice, precum și prin lansarea site-ului www.buciumanii.ro.

În concluzie, putem spune că datele despre turism puse la dispoziție în cadrul raportului EIA sunt contradictorii și neconforme cu realitate. Potențialul turistic al zonei este

³⁹ Plan de dezvoltare durabilă al comunității, cap 5.7.2 Turism, pag. 65

⁴⁰ Idem 39

⁴¹ Cap 5.7.2 Turism, pag. 65

mare și faptul că localnicii nu practic activitățile turistice în mod legal este direct legat de imposibilitatea datorată PUG-ului și nu de lipsa interesului sau a turiștilor.

Fig. 1. Două dintre panourile cu „Drumul aurului”

1.3.7 „În afară de investiția făcută de RMGC, fondurile investite în zonă sunt reduse.”⁴²

Investiția făcută de RMGC se observă doar la nivelul satului Roșia Montană, fiind inobservabile în Abrud și Câmpeni. Orașul Câmpeni înregistrează o puternică dezvoltare în ultimii ani, ceea ce se va răsfrânge și asupra comunității din Roșia Montană, cu sau fără intervenția RMGC.

1.3.8 „Gradul de descurajare pentru investitori este ridicat, cu excepția mineritului”⁴³

Afirmația este falsă și tendențioasă. Nu există o altă firmă care să dețină licențe miniere în afara RMGC, astfel încât orice alt investitor în sectorul minier este exclus. După cum am arătat în mai multe rânduri investițiile la Roșia Montană nu sunt posibile din cauza PUG.

Statutul de zonă defavorizată, menționat printre altele în **Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, Cap. 1.5.8.1. Economia regională**⁴⁴, a fost acordat zonei Munților Apuseni prin **HG 813/07.10.2001**. Totuși, afirmația conform căreia *“Datorită faptului că a fost desemnată drept zonă defavorizată, multe afaceri ce aduceau investiții în zonă s-au închis”*⁴⁵ este falsă. Desemnarea zonei ca fiind defavorizată atrage după sine o serie de facilități fiscale care duc la creșterea nu la închiderea investițiilor. Acestea sunt următoarele, conform **Ordonanței de Urgență Nr. 24/1998** republicată privind regimul zonelor defavorizate:

a) scutirea de la plata

- taxelor vamale și a taxei pe valoarea adăugată pentru mașinile, utilajele, instalațiile, echipamentele, mijloacele de transport, alte bunuri amortizabile, care se importă în vederea efectuării de investiții în zonă

⁴² Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definirea comunității, pag. 43

⁴³ Idem 42

⁴⁴ Pag. 19

⁴⁵ Idem 44

- taxei pe valoarea adăugată pentru mașinile, utilajele, instalațiile, echipamentele, mijloacele de transport, alte bunuri amortizabile produse în țară, în vederea efectuării și derulării de investiții în zonă

b) restituirea taxelor vamale pentru materiile prime, piesele de schimb și/sau componentele importate necesare realizării producției proprii în zonă

c) scutirea de la plata impozitului pe profit pe durata de existența zonei defavorizate;

d) scutirea de la plata taxelor percepute pentru modificarea destinației sau scoaterea din circuitul agricol a unor terenuri destinate realizării investiției.

Facilitățile sunt condiționate de obținerea unui certificat de investitor eliberat de Agenția de Dezvoltare aferentă zonei. RMGC beneficiază de aceste facilități pe baza certificatului nr. 99/25.04.2001 eliberat de Agenția de Dezvoltare Centru.

1.3.9 „Există oportunități mai bune de investiții în alte zone, cum ar fi orașul Câmpeni”⁴⁶

Afirmația este corectă în sensul oportunităților de dezvoltare care există în Câmpeni și care sunt benefice pentru comunitatea din România Montană datorită proximității celor două localități și a strânselor legături care există între ele. Dar, dezvoltarea orașului Câmpeni nu are cum să aibă o influență negativă asupra comunei România Montană, cele două localități fiind complementare și diferite din punct de vedere al organizării administrative (rural și urban); deci vor atrage tipuri diferite de fonduri și investitori.

Afirmația conform căreia „Nu există nici o intenție de a refăce starea socială și cea ecologică în România Montană la starea pre România Montană Mining Corporation și pre Proiect România Montană”⁴⁷ demonstrează încă o dată faptul că dezvoltarea comunității merge într-o direcție bună și nu înspre o stare retrogradă specifică anilor trecuți când zona depindea doar de minerit.

1.3.10 Analiza SWOT

Ca o concluzie a stării comunității, ni se prezintă în cadrul **Tabelului 5-11 Analiza SWOT asupra dezvoltării socio-economice a localității România Montană**⁴⁸, cu specificare că aceasta reprezintă realizarea unei analize care „nu ia în considerare proiectul România Montană”. Totuși printre elementele analizei apar, pe lângă reluarea informațiilor false și tendințoase, elemente care fac clar trimitere la proiectul RMGC: „*transparență PDDC*”, „*expunere la culturi noi (specifice altor zone ale României precum și țărilor din care provin expatriații)*”, „*risc potențial de distribuție neechitabilă a avantajelor aduse de Proiect în cadrul comunității*”. Neprofesionalismul studiului este relevat clar încă o dată și în acest caz.

1.3.10 Concluzii la caracteristicile economice

Datele prezentate sunt false și tendențoase prin omiterea unor informații relevante, cum ar fi modificarea PUG și neincluderea în concluzii a orașului Câmpeni, oraș cu o dezvoltare majoră în ultimii ani, cu beneficii și pentru comunitatea din România Montană.

România Montană nu depinde în totalitate de minerit, alternativele de dezvoltare existând și fiind luate în considerare de către localnici.

⁴⁶ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definierea comunității, pag. 43

⁴⁷ Plan de dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 1.1 Introducere, pag. 19

⁴⁸ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definierea comunității, pag. 75

1.4. Caracteristici de mediu

1.4.1 *„Din punct de vedere al mediului, zona are un nivel redus de conservare – resursele de apă (râuri, etc) sunt poluate, habitatele sunt fragmentate, peisajul este deteriorat, iar impactul antropic este continuu”⁴⁹.*

Afirmația este parțial adevărată, dar nu reflectă specificitatea zonei Roșia Montană. Există într-adevăr un nivel ridicat de poluare al apei, dar numai în zona industrială care reprezintă o parte infimă din comuna Roșia Montană, aproximativ 95 ha din cele 4200 ha ale comunei. Fragmentarea habitatelor și deteriorarea peisajului se referă tot la cele maxim 95 de ha afectate de exploatarea minierei ale statului român. În rest, peisajul este specific de munte cu o biodiversitate importantă care însă nu a fost atent studiat până acum. Peste 100 de specii de plante și animale protejate se găsesc în comuna Roșia Montană. Gradul redus de conservare este infirmat de prezența acestor specii importante dar și a unor rezervații naturale în Roșia Montană și în comunele învecinate: Pietra Corbului, Pietra Despicată, Detunatele, Poiana cu narcise din Bucium etc.

Afirmația conform căreia impactul antropic este continuu reprezintă un truism, deoarece peste tot în lume impactul antropic este continuu. Nu există decât foarte puține locuri, pe vârfurile munților foarte înalți și în zonele arctice, unde impactul antropic s-a influențeze mediul.

1.4.2 *„Activitățile desfășurate de Roșiamin precum și activitățile miniere din trecut au permis formarea apelor de mină acide și au condus la impact vizual semnificativ și deteriorarea peisajului precum și la probleme de siguranță”⁵⁰*

Roșiamin este partenerul companiei Gabriel Resources în proiectul RMGC. Faptul că activitățile Roșiamin au produs poluare spune multe despre credibilitatea companiei. În cadrul programului de închidere a minelor, statul român și-a asumat responsabilitatea ecologizării zonelor miniere. Oricum impactul vizual și deteriorarea peisajului sunt incomparabil mai mici (95 ha) decât exploatarea preconizată de RMGC (1566 de ha), care va provoca adevăratul dezastru ecologic.

1.4.3 Concluzii la caracteristicile de mediu

Imaginea unei comunități care trăiește în poluare este falsă și aduce prejudicii dezvoltării alternativelor la minerit.

Poluarea existentă nu justifică deschiderea unei noi exploatare de peste 40 ori mai mare.

⁴⁹ Plan dezvoltare durabilă a comunității, Cap. 5: Definierea comunității, pag. 43

⁵⁰ Idem 49

CURRICULUM VITAE Autor

Sorana Olaru - Zăinescu

Educația:

Instituția de învățământ [De la – Până la]	Calificarea(ri) sau Diploma(e) obținut(e):
2005 - Universitatea "Babeș-Bolyai", Facultatea de Știința Mediului, secția de Geografia mediului	Studenta în anul III, diploma în curs de obținere
2000-2002 Facultatea de Sociologie și Asistență Socială program de master - Gestionarea resurselor și problemelor comunitare urbane și rurale	Diploma Master
1997-2000 Universitatea "Babeș-Bolyai", Facultatea de Științe Politice și Administrative, Catedra de Jurnalism	Licențiat în jurnalism

Experiență profesională:

De la - Până la	Locul	Instituția	Funcția	Descriere
Iunie 2005 -	Rosia Montana	Asociația Alburnus Maior	Coordonator programe de dezvoltare	Coordonarea programelor de dezvoltare durabilă alternativă mineritului din zona afectată de preconizatul proiect minier
Iulie 2000 -	România		Freelance trainer	Trainer și lector pe probleme de media, dezvoltare comunitară și organizațională
Decembrie 2001 – Decembrie 2005	Cluj-Napoca	Asociația Bosphorus România	director executiv	Coordonarea activităților organizației în România, coordonarea voluntarilor care lucrează pe proiectele locale și internaționale, aplicarea hotărârilor luate de către bordul organizației
Ianuarie 2001 – Februarie 2005	Cluj-Napoca	UBB, Facultatea de Științe Politice și Administrative, secția Jurnalism	Asistent universitar asociat	Sociologia mass-media, Jurnalism comunitar Jurnalism on-line, Tehnici narative, Internetul și comunicarea,
Septembrie 2003 – Februarie 2005	Cluj-Napoca	UBB, Facultatea de Științe Politice și Administrative, secția Jurnalism, Departamentul Învățământ la Distanță	Asistent manager	Asistarea directorului de studii în implementarea strategiei pentru învățământul la distanță
Septembrie 2002 - Noiembrie 2004	Cluj-Napoca	Institutul Român pentru Acțiune, Instruire și Cercetare în Domeniul Păcii	Coordonator programe	Cercetarea și coordonarea unor programe de cercetare care urmăresc dezvoltarea la nivel comunitar în România
Decembrie 2001 - Septembrie 2002	Cluj-Napoca	Centrul de voluntariat Pro Vobis	Coordonator voluntari Editor revista Voluntariat.ro	coordonarea programelor de voluntariat pe plan local, elaborarea materialelor pentru revista voluntariat.ro
Noiembrie 1998 - Iunie 1999, Septembrie 1999 - Iunie 2000	Cluj-Napoca	Facultatea de Științe Politice și Administrative	Office manager	Coordonarea relației cu studenții, munca de birou

Membru în următoarele asociații profesionale:

- Centrul regional de formare, evaluare și atestare antreprenorială profesională – președinte și membru fondator
- Centrul de Jurnalism, Comunicare și parteneriat Social – membru fondator
- Asociația de presă și educație eco-civică „Eco-media”

Contact :

Sorana Olaru-Zăinescu

Str. Negoiu nr. 4/37

Cluj-Napoca

0745 188 444

sorana@rosiamontana.ro